
Lag om ändring i rennäringslagen (1971:437);

utfärdad den 28 januari 1993.

SFS 1993:36

Utkom från trycket
den 9 februari 1993
Omtryck

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om rennäringslagen (1971:437)²

dels att 2 § skall upphöra att gälla,

dels att 1,3, 11, 12, 14, 15, 17,26,30,35,59,65,66,68,71,85,86,89, 94 och 99 §§ och rubriken närmast före 1 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 65 a och 66 a §§, samt närmast före 3 § en ny rubrik av följande lydelse,

dels att det i lagen närmast före 31 § skall införas en ny rubrik som skall lyda "Upplåtelse av mark och vatten m.m."

Lagen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

| Renskötselrätt

1 § Den som är av samisk härkomst (same) får enligt bestämmelserna i denna lag använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar.

Rätten enligt första stycket (renskötselrätten) tillkommer den samiska befolkningen och grundas på urminnes hävd.

Renskötselrätten får utövas av den som är medlem i sameby. *Lag (1993:36).*

2 § *har upphävts genom lag (1993:36).*

| Renskötseломrådet m. m.

3 §³ Renskötseл får bedrivas inom följande områden (renskötseломrådet)

1. hela året (året-runt-markerna)

i Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker dels ovanför odlingsgränsen, dels nedanför denna gräns på mark där skogsrenskötseл av ålder bedrivs under våren, sommaren eller hösten och marken antingen tillhör eller vid utgången av juni 1992 tillhörde staten (kronomark) eller utgör renbetesland,

¹ Prop. 1992/93:32. bet. 1992/93:BoU8. rskr. 1992/93: 115.

² Lagen omtvckvt 1985:919.

³ Senaste lydelse 1992:785.

på renbetesfjällen i Jämtlands län,
inom de områden i Jämtlands och Kopparbergs län som vid utgången av
juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete,

2. den 1 oktober—den 30 april (vinterbetesmarkerna)
i övriga delar av lappmarkerna nedanför odlingsgränsen,
inom sådana trakter utanför lappmarkerna och renbetesfjällen där ren-
skötsel av ålder bedrivs vissa tider av året.

Med renbetesland förstås mark som vid avvittningen förklarats utgöra
renbetesland eller av ålder använts som sådant land. Med renbetesfjällen
förstås de vid avvittningen för samerna avsatta renbetesfjällen och de
områden som sedermera upplåtits till utvidgning av dessa fjäll. *Lag*
(1993:36).

4 § Betestid enligt 3 § första stycket 2 kan av länsstyrelsen förlängas, om
det behövs på grund av ogynnsamma väderleks- eller betesförhållanden
eller av annat särskilt skäl. *Lag* (1990:1490).

5 § Om rätt att efter särskilt tillstånd driva renskötsel under hela året
inom vissa områden nedanför lappmarksgränsen finns bestämmelser i
85-89 §§.

6 § För renskötseln finns samebyar.

Mark som anges i 3 § första stycket 1 fördelas mellan samebyar i särskil-
da byområden. Byområde kan omfatta även mark som anges i 3 § första
stycket 2.

Om särskilda skäl föreligger, kan del av byområde vara gemensam för
samebyar.

7 § Indelning i byområden göres av länsstyrelsen.

Indelningen skall göras så, att områdena blir lämpade för sitt ändamål
med hänsyn till betestillgång och övriga omständigheter. *Lag* (1990:1490).

8 § Med samebys betesområde förstås byområdet och övriga områden
som samebyn begagnar för renskötsel.

Sameby

Ändamål och medlemmar m. m.

9 § Sameby har till ändamål att enligt denna lag för medlemmarnas
gemensamma bästa ombesörja renskötseln inom byns betesområde.

Det åligger sameby särskilt att svara för att renskötseln drives på
ekonomiskt bästa sätt och att utföra, underhålla och driva anläggningar
som behövs för renskötseln.

Sameby får ej driva annan ekonomisk verksamhet än renskötsel.

10 § Sameby kan förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter när
registrering skett enligt 39 §.

Sameby företräder medlemmarna i frågor som rör renskötselrätten eller
medlemmarnas gemensamma intressen inom rennäringen i övrigt.

11 § Medlem i sameby är

1. same som deltar i renskötseln inom byns betesområde,
2. same som har deltagit i renskötsel inom byns betesområde och haft detta som stadigvarande yrke och inte övergått till annat huvudsakligt förvärvsarbete,
3. den som är make eller hemmavarande barn till medlem som avses under 1 eller 2 eller som är efterlevande make eller underårigt barn till avliden sådan medlem. *Lag (1993:36).*

12 § Sameby kan som medlem anta annan same än som anges i 11 §, om han avser att med egna renar driva renskötsel inom byns betesområde.

Vägras sökanden inträde som medlem, kan länsstyrelsen medge honom inträde, om det finns särskilda skäl. *Lag (1993:36).*

13 § Med renskötande medlem i sameby förstås medlem som själv eller genom sitt husfolk driver renskötsel med egna renar inom byns betesområde.

Renar som tillhör renskötande medlems husfolk anses i denna lag tillhöra den renskötande medlemmen.

14 § Renskötande medlems dödsbo får fortsätta den av medlemmen bedrivna renskötseln under tre år från dödsfallet. Är dödsbodelägare under 18 år, räknas tiden från det han fyller 18 år. Kravet i 1 § tredje stycket om medlemskap i sameby gäller inte för rätt till renskötsel som avses här. *Lag (1993:36).*

Renskötselrättens utövande

15 §⁴ Sameby får för medlemmarnas gemensamma behov använda byns betesområde för renbete.

Länsstyrelsen bestämmer det högsta antal renar som får hållas på bete inom byns betesområde. Hänsyn skall därvid tas till andra intressen.

Om det behövs för att bevara renbetet eller annars främja renskötseln, kan länsstyrelsen förordna om inskränkning i betesrätten.

Om samebyn bryter mot ett beslut enligt andra eller tredje stycket får länsstyrelsen vid vite förelägga byn att följa beslutet. Har samebyn med stöd av 35 § första stycket bestämt hur många renar en medlem högst får inneha, får ett föreläggande att minska antalet renar även riktas mot en medlem som inte följer samebyns beslut. *Lag (1993:36).*

16 § Sameby får inom byns betesområde utföra arbetshage eller annat stängsel för renarna, renslakteri eller annan anläggning som behövs för renskötseln.

Sameby eller medlem i byn får på utmark inom byns betesområde uppföra renvaktarstuga, kåta, förvaringsbod eller annan mindre byggnad som behövs för renskötseln.

Är anläggning som anges i första stycket avsedd för stadigvarande bruk, skall den förläggas till plats som anvisas av markens ägare. Detsamma gäller i fråga om byggnad som anges i andra stycket, om den skall uppföras

⁴ Senaste lydelse 1990: 1490.

För stadigvarande bruk nedanför odlingsgränsen eller utanför renbetesfjällen på mark som varken är sådan kronomark som står eller vid utgången av juni 1992 stod under statens omedelbara disposition eller mark som vid avvittring utlagts till allmänningsskog.

Vill sameby eller, om byggnad skall uppföras av medlem i byn, denne icke godtaga anvisad plats, bestämmer länsstyrelsen platsen. *Lag (1992:785).*

17 §⁵ Om det behövs virke till en anläggning eller en byggnad som avses i 16 § första eller andra stycket, får skog avverkas på de delar av betesområdet som hör till lappmarkerna, renbetesfjällen eller de områden i Jämtlands och Kopparbergs län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete. Inom samma delar av betesområdet får medlemmar i samebyn för eget behov ta bränsle och slöjdvirke.

Länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län får ge en i länet bosatt same som inte är medlem i någon sameby tillstånd att inom länet ta slöjdvirke för eget behov på mark inom lappmarkerna som tillhör eller vid utgången av juni 1992 tillhörde staten. Länsstyrelsen i Jämtlands län får ge en i detta län eller i Kopparbergs län bosatt same som inte är medlem i någon sameby sådant tillstånd på renbetesfjällen och inom de områden i Jämtlands och Kopparbergs län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete. Tillstånd får bara ges samer som i en inte oväsentlig utsträckning ägnar sig åt sameslöjd. Tillståndet får återkallas när förutsättningar för tillståndet inte längre föreligger.

Växande barrträd får avverkas endast efter anvisning av markens ägare eller brukare, om denne inte medger något annat.

På sådan mark utanför lappmarkerna och renbetesfjällen som hör till en samebys betesområde får byn eller medlemmar i byn för det ändamål som anges i första stycket ta endast torra träd, vindfällen, skogsavfall, tall- och grantjur eller, för tillfälligt behov, lövträd som växer på utmark. *Lag (1993:36).*

18 § Medlem i sameby har rätt att inom byns betesområde på kronomark som står eller vid utgången av juni 1992 stod under statens omedelbara disposition eller mark som vid avvittring utlagts till allmänningsskog ta virke till uppförande eller ombyggnad av familjebostad. Avverkning får ske endast efter anvisning av markägare. *Lag (1992:785).*

19 § Medlem i sameby som tillfälligt uppehåller sig inom annan bys betesområde för renskiljning eller annat ändamål som har samband med renarnas skötsel får där ta bränsle för eget behov.

20 § Om det är oundgängligen nödvändigt för att skaffa foder till renarna, får sameby fälla lavbevuxna träd, i första hand torra eller oväxtliga träd, inom byns betesområde. Sådan avverkning skall om möjligt ske efter anvisning av markens ägare eller brukare.

21 § För skog som avverkas på kronomark som står eller vid utgången av juni 1992 stod under statens omedelbara disposition eller mark som vid

⁵ Senaste lydelse 1992:785.

avvittring utlagts till allmänningsskog behöver ersättning ej lämnas. Det samma gäller växande lövträd som eljest tages inom lappmarkerna, på renbetesfjällen samt inom de områden i Jämtlands och Kopparbergs län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete.

I andra fall än som avses i första stycket skall ersättning lämnas för rotvärdet av växande träd som tages. Kan överenskommelse ej uppnås om ersättningen, utser länsstyrelsen på begäran av part någon att söka förlika parterna. *Lag (1992: 785).*

22 § Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan för viss tid förbjuda avverkning enligt 17 eller 18 § av växande tall, gran eller björk, om det behövs för att bevara skogen eller för skogens återväxt.

23 § Sameby har rätt att flytta byns renar mellan skilda delar av byns betesområde.

24 § Flyttningens sträckning fastställs av länsstyrelsen, om sameby begär det eller fråga om sträckningen eljest uppkommer.

Föreligger särskilda skäl för ändring av fastställd eller eljest gällande flyttningens väg och kan ändringen ske utan väsentlig olägenhet för renskötsel, kan länsstyrelsen förordna om ändring av vägens sträckning. *Lag (1990:1490).*

25 § Medlem i sameby får jaga och fiska på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen eller lappmarkerna, när renskötsel är tillåten där.

Första stycket äger motsvarande tillämpning på medlem i sameby som tillfälligt uppehåller sig inom annan samebys betesområde för renskiljning eller annat ändamål som har samband med renarnas skötsel. Han får dock jaga och fiska endast för sitt uppehälle.

Uppehåller sig björn, varg, järv eller lo bevisligen i trakten, får jakt efter sådant djur företagas på mark som anges i första stycket inom annan samebys betesområde, i den mån regeringen eller myndighet, som regeringen bestämmer, tillåter det.

Inom de områden i Jämtlands och Kopparbergs län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete får medlem i sameby inom byns betesområde fiska till husbehov samt jaga rovdjur, i den mån regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, tillåter det. *Lag (1992: 785).*

Renskötselförordningens upphörande i vissa fall m.m.

26 § Regeringen kan förordna om upphävande av renskötselförordningen för visst markområde, när området behövs för ändamål som avses i 2 kap. expropriationslagen (1972: 719).

Upphävande kan begränsas till att avse viss tid eller vissa i renskötselförordningen ingående befogenheter. *Lag (1993:36).*

27 § Meddelas förordnande enligt 26 §, kan regeringen föreskriva åtgärder för att motverka skada eller olägenhet för renskötseln.

28 § Medför upphävande av renskötselrätt skada eller olägenhet för renskötseln eller för sådan rätt till jakt eller fiske som avses i 25 §, utgår ersättning därför.

Ersättning för skada eller olägenhet som ej drabbar bestämd person tillfaller till hälften sameby som beröres av upphävandet och till hälften samefonden, om ej särskilda skäl föreligger.

29 § I fråga om upphävande av renskötselrätt och ersättning med anledning därav gäller, utöver bestämmelserna i 26 — 28 §§, i tillämpliga delar bestämmelserna i expropriationslagen (1972:719) om expropriation av särskild rätt till fastighet.

30 §⁶ Den som inom året-runt-markerna äger eller brukar mark där renskötsel bedrivs får inte vid användningen av marken vidta åtgärder som medför avsevärd olägenhet för renskötseln i annan mån än som följer av förordnande enligt 26 §.

Första stycket hindrar inte att mark används i enlighet med en detaljplan eller för företag vars tillåtlighet skall prövas i särskild ordning. *Lag (1993:36).*

| **Upplåtelse av mark och vatten m.m.**

31 § Sameby eller medlem i sameby får ej upplåta rättighet som ingår i renskötselrätten.

Sameby får dock åt den som har varit medlem i byn upplåta rätt att utan avgift till sitt husbehov jaga eller fiska på byns område enligt 25 §.

32 § På sådan kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition och på renbetesfjällen får nyttjanderätt upplåtas endast om upplåtelsen kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln.

Avser upplåtelsen rätt till jakt eller fiske, kräves dessutom att upplåtelsen är förenlig med god jaktvård eller fiskevård och kan ske utan besvärande intrång i rätten till jakt eller fiske enligt 25 §. Upplåtelse av hela fisket i visst vatten får ske endast om samebyn medger det.

33 § Fråga om upplåtelse enligt 32 § prövas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

34 § Upplåtelse enligt 32 §, som ej avser tillgodogörande av naturtillgångar eller skogsavverkning, skall ske mot avgift, om ej särskilda skäl föreligger för avgiftsfrihet. Avgiften fördelas mellan Samefonden och sameby som beröres av upplåtelsen enligt bestämmelser som meddelas av regeringen.

Avser upplåtelsen tillgodogörande av naturtillgångar, skall staten utge ersättning för den skada eller olägenhet för renskötseln som upplåtelsen medför. I fråga om fördelning av ersättning som ej utgår till bestämd person äger 28 § andra stycket motsvarande tillämpning.

Allmänna bestämmelser

35 § Om det behövs med hänsyn till vad som bestämts om högsta renantalet enligt 15 § andra stycket eller om det behövs för att främja renskötseln, kan sameby bestämma hur många renar medlem högst får inneha eller besluta om andra villkor för innehavet.

Sameby får undanta visst område från medlemmarnas begagnande för jakt eller fiske, om det behövs av hänsyn till jakt- eller fiskevärden eller av andra särskilda skäl.

Beslut enligt första eller andra stycket får inte ges sådant innehåll att renskötande medlems fortsatta verksamhet omöjliggörs eller väsentligt försvåras. *Lag (1993:36)*.

36 § Om sameby medger det, får inom byns betesområde hållas renar som tillhör annan än renskötande medlem i byn (skötesrenar). Fråga om sådant medgivande avgöres efter samråd med länsstyrelsen.

Skötseln av skötesrenar handhas av samebyn. *Lag (1990:1490)*.

37 § Sameby får endast om medlem medger det låta slakta dennes renar eller försälja vid slakt utvunna produkter.

Renmärkning ombesörjes av samebyn, om ej byn beslutar annat. Renägare får dock efter anmälan till byns styrelse själv märka sina renar.

Stadgar

38 § Sameby skall antaga stadgar för byn.

Stadgarna skall ange

1. samebyns benämning,
2. den ort inom byns betesområde, där byns styrelse skall ha sitt säte,
3. antalet styrelseledamöter och revisorer, tiden för deras uppdrag och, om suppleanter skall finnas, motsvarande uppgifter beträffande dem,
4. samebyns räkenskapsår,
5. hur ofta ordinarie bystämma skall hållas och tiden för sådan stämma,
6. hur kallelse till bystämma skall ske och andra meddelanden till medlemmarna skall tillställas dem och när föreskrivna kallelseåtgärder senast skall vidtagas,
7. tid för betalning av debiterad förskottslikvid,
8. tid för betalning av belopp som enligt 44 § kommer samebyn eller renskötande medlem till godo,
9. vilka fonder byn skall ha, deras ändamål och hur avsättning till dem skall ske,
10. de närmare föreskrifter om renskötseln som behövs.

39 § Sameby och dess stadgar registreras hos länsstyrelsen i det län där byns styrelse enligt stadgarna skall ha sitt säte, om ej annat följer av 102 §. Innan stadgarna registrerats är de ej giltiga.

Länsstyrelsen prövar att stadgarna tillkommit i föreskriven ordning och att de ej innehåller något som strider mot lag eller författning.

Första och andra styckena gäller även vid ändring av stadgarna.

40 § Kostnaderna för renskötseln fördelas mellan de renskötande medlemmarna efter rennehavet.

Om samebyn beslutar det, får kostnad som ej avser alla renarna fördelas mellan ägarna till de renar på vilka kostnaden belöper i förhållande till innehavet av dessa renar. Sådant beslut får ej avse kostnad som uppkommit före beslutet.

41 § Renskötande medlem som lämnar renskötseln svarar ej för kostnader som belöper på tiden därefter. Motsvarande gäller ny renskötande medlem för tiden före det han börjar driva renskötsel.

42 § De renskötande medlemmarna har att förskottera de medel som behövs för renskötseln.

Styrelsen utdebiterar sådana medel på grundval av debiteringslängd. Utdebiteringen göres efter vad som är skäligt med hänsyn till medlems rennehav och omfattningen av det arbete han och hans husfolk kan antagas komma att utföra för byn under räkenskapsåret.

I debiteringslängden skall anges det belopp som utdebiteras, vad som belöper på varje renskötande medlem och när betalning skall ske.

43 § Om tillgängliga medel ej förslår till betalning av klar och förfallen skuld för vilken samebyn svarar, skall styrelsen ofördröjligen utdebitera förskott enligt 42 §.

Försummar styrelsen vad som åligger den enligt första stycket, är ledamöterna solidariskt ansvariga för skulden. Är försummelsen uppenbar, skall länsstyrelsen på borgenärens yrkande förordna syssloman att debitera och uttaga erforderligt belopp. Syssloman har rätt att av samebyn uppbära arvode, som bestämmes av länsstyrelsen.

44 § Samebys kostnader för renskötseln fördelas slutligt mellan de renskötande medlemmarna för varje räkenskapsår. Vid kostnadsfördelningen bestämmes de belopp som renskötande medlem för räkenskapsåret skall utge till byn eller mottaga av byn.

Slutlig kostnadsfördelning sker på grundval av avräkning som styrelsen har att upprätta enligt 53 § tredje stycket. Kostnaderna fördelas enligt vad som anges i 40 och 41 §§. Vid fördelningen gottskrives renskötande medlem erlagt förskott och värdet av arbete som han och hans husfolk utfört för byn. Samebyn bestämmer i förväg värde för dag eller timme av sådant arbete.

45 § Kan förskotts- eller slutlikvid som påförts renskötande medlem enligt 42 —44 § ej uttagas hos honom, fördelas bristen mellan övriga renskötande medlemmar i förhållande till deras inbördes skyldighet att svara för likviden. Bristen utdebiteras genom debiteringslängd enligt 42 §. I den mån sådan likvid senare inbetalas, skall det influtna beloppet tillgodoräknas dem som täckt bristen i förhållande till vad de betalat.

Debiterad och till betalning förfallen likvid får uttagas enligt bestämmelserna i utsökningsbalken om fordran, för vilken betalningsskyldighet ålagts genom dom som äger laga kraft, om ej besvärmyndigheten i samband med besvärstalan förordnar annat.

46 § Sameby får ej upptaga lån som skall återbetalas senare än under nästkommande räkenskapsår, om ej amorteringsplan för lånets återbetalning har antagits av bystämman. Lånetiden får uppgå till högst tio år eller den längre tid för vilken statlig kreditgaranti för lånet kan ha beviljats.

Beslut om upptagande av lån enligt första stycket är giltigt endast om det på bystämman biträdes av minst två tredjedelar av det på stämman av renskötande medlemmar företrädda röstetalet och av flertalet sådana medlemmar i byn.

47 § Ersättning som tillfaller sameby enligt 28 eller 34 § eller eljest med anledning av intrång i renskötselrätten skall användas för att täcka byns utgifter under räkenskapsåret eller fonderas.

Styrelse

48 § För sameby skall finnas styrelse.

Styrelsen skall i överensstämmelse med medlemmarnas beslut, i den mån dessa ej strider mot lag eller samebyns stadgar, leda renskötseln inom byns betesområde, ombesörja de gemensamma arbeten som behövs för byn, tillse att medlemmarnas gemensamma intressen tillvaratas utan att någon medlem missgynnas, uttaga de medel som renskötande medlem är skyldig att erlagga och i övrigt handha byns angelägenheter.

Styrelsen företräder samebyn mot tredje man och för byns talan inför domstol och andra myndigheter.

49 § Styrelsen består av ordförande och ytterligare en eller flera ledamöter som utses på bystämman. Styrelseledamot får inte vara underårig eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Styrelseledamot kan skiljas från sitt uppdrag före utgången av den tid för vilken han blivit utsedd.

Val av styrelse eller ändring i dess sammansättning skall anmälas till länsstyrelsen. *Lag (1988:1314).*

50 § Finns ej styrelse, kan länsstyrelsen på yrkande av någon vars rätt är beroende av att behörig styrelse finns förordna syssloman att handha byns angelägenheter och företräda byn såsom styrelse. Syssloman har rätt att av byn erhålla arvode som bestämmes av länsstyrelsen.

51 § Styrelsen sammanträder så ofta det behövs. Som styrelsens beslut gäller den mening varom de flesta röstande förener sig. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden biträder.

Styrelseledamot får ej taga befattning med angelägenhet vari han har ett väsentligt intresse som strider mot samebyns.

52 § Styrelsen kan uppdraga åt särskild arbetsledare att under styrelsens inseende leda renskötseln.

Styrelsen kan bemyndiga särskild person att företräda samebyn, om ej annat beslutats. Sådant bemyndigande och återkallelse därav skall anmälas till länsstyrelsen.

53 § För varje räkenskapsår skall styrelsen i förvaltningsberättelse redo-

visa sin förvaltning. I förvaltningsberättelsen redogöres för verksamheten under räkenskapsåret och för byns ekonomiska ställning.

I berättelsen skall särskilt uppges

1. ägarna till de renar som under året hållits på byns betesområde och antalet renar för varje ägare,
2. årets utgifter för arbetskraft i renskötseln,
3. vad under året utbetalats i anledning av skador genom renar och vad i detta hänseende vid årets slut återstod att utkräva av annan sameby,
4. under året gjorda investeringar och sättet för deras finansiering,
5. samebyns övriga kostnader under året,
6. vilka belopp som under året influtit till och utbetalats från byns fonder,
7. under året inträffade ändringar i byns upplåning,
8. storleken av de förskott som utdebiterats enligt 42 eller 43 §,
9. samebyns övriga inkomster under året,
10. vilket belopp envar renskötande medlem påförts i bidrag till byns utgifter under året.

I berättelsen skall vidare ingå avräkning som för varje renskötande medlem utvisar det saldo för redovisningsåret som kommer samebyn eller medlemmen till godo.

54 § Minst en månad före den första ordinarie bystämman efter räkenskapsårets utgång skall styrelsen lämna förvaltningsberättelsen till revisor. Berättelsen skall vara underskriven av styrelsens samtliga ledamöter.

Revision

55 § Styrelsens förvaltning och räkenskaper skall årligen granskas av en eller flera revisorer. Revisor utses på bystämma.

Medlem, som hos styrelsen påkallar granskning av samebyns böcker, räkenskaper eller andra handlingar, har rätt att få del av dessa på lämpligt sätt.

56 § Revisor skall avge berättelse, som skall innehålla redogörelse för resultatet av hans granskning och uttalande huruvida anmärkning framställes eller ej i fråga om räkenskapernas förande eller förvaltningen i övrigt. Framställes anmärkning, skall anledningen till denna anges i berättelsen. Revisionsberättelse skall även innehålla särskilt uttalande huruvida ansvarsfrihet för styrelsen tillstyrkes eller ej.

57 § Revisionsberättelse skall lämnas till styrelsen senast två veckor före första ordinarie bystämman efter räkenskapsårets utgång.

Bystämman m. m.

58 § Medlems rätt att deltaga i handhavandet av samebyns angelägenheter utövas på bystämma.

Medlem som underlåtit att i rätt tid fullgöra sin betalningsskyldighet enligt denna lag gentemot byn får deltaga i förhandlingarna men har ej rösträtt innan han fullgjort sin skyldighet.

Medlem eller annan får icke, själv eller genom ombud eller som ombud för annan, deltaga i behandling av fråga vari han har ett väsentligt intresse som strider mot samebyns.

59 § I fråga om rösträtt och beslut på bystämma gäller, om ej annat följer av särskild bestämmelse i denna lag,

1. att varje myndig medlem har en röst i fråga som rör utseende av ordförande på bystämma eller av revisor, beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen eller ändring av sådan föreskrift i stadga som avses i 38 § andra stycket 1 - 6,

2. att i övriga frågor rösträtt tillkommer endast renskötande medlem, som därvid har en röst för varje påbörjat hundratal renar som enligt gällande renlängd innehas av honom, dock inte för fler renar än som samebyn bestämt för honom enligt 35 §,

3. att medlems rösträtt kan utövas genom annan medlem såsom ombud,

4. att ingen får för egen eller annans del rösta för sammanlagt mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet,

5. att den mening som erhållit det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut,

6. att vid lika röstetal val avgörs genom lottning och i andra frågor den mening gäller som biträds av de flesta röstande eller, om även antalet röstande är lika, av stämmans ordförande,

7. att beslut om ändring av stadgarna inte är giltigt, om det inte biträds av minst två tredjedelar av det på stämman av renskötande medlemmar företrädda röstetalet och dessutom, såvitt gäller föreskrift som avses i 38 § andra stycket 1—6, av flertalet av byns myndiga medlemmar. *Lag (1993:36).*

60 § Bystämman öppnas av den som styrelsen utser. Därefter utses ordförande.

Ordföranden skall upprätta och till godkännande av stämman framlägga en förteckning över närvarande medlemmar och ombud med uppgift om den rösträtt som tillkommer envar av dem. Sedan förteckningen enhälligt eller efter omröstning, företagen bland de renskötande medlemmarna på grundval av förteckningen, blivit godkänd med eller utan ändring, gäller den som röstlängd vid stämman.

Över beslut som fattas på stämman skall genom styrelsens försorg föras protokoll, som skall hållas tillgängligt för medlemmarna senast två veckor efter stämman.

61 § Förvaltningsberättelse och revisionsberättelse för det senaste räkenskapsåret skall framläggas på första ordinarie bystämma efter räkenskapsårets utgång. På stämman skall avgöras fråga om godkännande av styrelsens förslag till fördelning av kostnaderna för byns renskötsel och om beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen.

Förvaltningsberättelsen och revisionsberättelsen skall under minst tio dagar före stämman hållas tillgängliga för medlemmarna.

62 § Byns medlemmar kallas till ordinarie bystämma av styrelsen.

Styrelsen kan kalla medlemmarna till extra bystämma.

Revisor kan begära att styrelsen skall kalla till extra bystämma, om hans granskning ger anledning därtill.

Om minst en femtedel av samtliga myndiga medlemmar eller det mind-

re antal som kan vara bestämt i stadgarna skriftligen begär det, skall styrelsen kalla till extra stämma.

Finns ej styrelse eller underlåter styrelsen att i föreskriven ordning kalla medlemmarna till ordinarie eller extra stämma, skall länsstyrelsen på anmälan av röstberättigad medlem eller revisor ofördröjligen utlysa stämma.

63 § I kallelse till bystämma skall anges tid och plats för stämman och de ärenden som skall förekomma på stämman.

64 § I fråga om skyldighet för styrelseledamot eller annan som ägt företräda samebyn eller för revisor eller medlem att ersätta skada som vållats byn, medlem eller tredje man och i fråga om talan om sådan ersättning tillämpas vad som för motsvarande fall är föreskrivet i fråga om ekonomisk förening.

Renarnas skötsel m.m.

65 § Vid renskötselns utövande skall hänsyn tas till andra intressen. Renarna skall såvitt möjligt hindras från att komma utanför samebyns betesområde eller att annars vålla skada eller olägenhet.

Flyttning av renarna skall ske i samlade flockar. Väg skall tas där minsta skada vållas. Vid flyttning skall tillses att renar inte lämnas kvar på område där renskötsel inte är tillåten.

Flyttning som äger rum utanför samebys betesområde skall ske utan onödig tidsutdräkt. *Lag (1993:36).*

65 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den hänsyn som vid renskötseln skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att föreskrifter som har meddelats med stöd av första stycket skall efterlevas.

Förelägganden eller förbud får meddelas först sedan det har visat sig att länsstyrelsens råd och anvisningar inte har följts. I brådskande fall eller när det annars finns särskilda skäl, får länsstyrelsen dock omedelbart meddela förelägganden eller förbud.

I beslut om föreläggande eller förbud får länsstyrelsen sätta ut vite. *Lag (1993:36).*

66 §⁷ Räkning av samebys renar skall ske årligen vid ungefär samma tidpunkt. Om sameby begär det, kan länsstyrelsen medge att räkningen får ske med större tidsmellanrum.

Länsstyrelsen kan på begäran av renskötande medlem besluta om extra renräkning, om denne gör sannolikt att resultatet av räkning enligt första stycket är oriktigt och kostnaderna för den extra renräkningen inte är

oskäligen i förhållande till den betydelse det kan ha för medlemmen att rättelse kommer till stånd.

Länsstyrelsen får vid vite förelägga sameby att genomföra sådan räkning av byns renar som avses i första eller andra stycket. *Lag (1993:36)*.

66 a § En sameby skall underrätta länsstyrelsen om tid och plats för byns renräkning. Länsstyrelsen kan utse någon att närvara vid renräkningen. Finns anledning anta att samebyn inte följt meddelade föreskrifter, kan länsstyrelsen besluta om kompletterande renräkning.

Den som av länsstyrelsen förordnats att närvara vid renräkningen har rätt att få tillträde till områden och anläggningar där renar hålls samt rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för att fullgöra uppdraget. *Lag (1993:36)*.

67 § Kostnaden för renräkning enligt 66 § första stycket är en gemensam utgift för samebyn.

Kostnaden för extra renräkning fördelas mellan den som begärt räkningen och samebyn efter vad länsstyrelsen finner skäligt. *Lag (1990:1490)*.

68 § På grundval av renräkning enligt 66 § första stycket skall renlängd upprättas. Fel i längden som påvisats vid extra renräkning skall genast rättas.

I renlängden skall tas upp ägarna till de renar som hålls på byns betesområde, det räknade eller uppskattade antalet renar för varje ägare och, om beslut meddelats om reninnehavet enligt 35 §, förhållande som är av betydelse för kontroll av att beslutet följts.

Bystämman fastställer renlängden och beslutar om rättelse däri.

Regeringen, eller myndighet som regeringen bestämmer, får meddela närmare föreskrifter om användningen av renlängd som underlag för ett företagsregister och om skyldighet att lämna renlängden och andra uppgifter om renskötseln till den myndighet som för registret.

Länsstyrelsen får vid vite förelägga sameby att upprätta och fastställa renlängd samt att överlämna kopia av längden till myndighet som avses i fjärde stycket. *Lag (1993:36)*.

69 § När renägares rättigheter eller skyldigheter enligt denna lag beror på antalet renar, har gällande renlängd vitsord, om det ej visas att ägarens reninnehav förändrats väsentligt sedan renlängden upprättades.

70 § Har främmande renar kommit in på samebys betesområde, skall de skiljas ut så snart det kan ske. Underrättelse om tid och plats för skiljningen skall i god tid dessförinnan lämnas till sameby till vilken renarna kan antagas höra. Sådan sameby är skyldig att avdela den arbetspersonal som behövs för skiljningen och för att återföra renarna.

Uteblir sameby som underrättats om skiljning och kan renarna ej återföras utan väsentlig olägenhet, får den by som ombesörjer skiljningen låta slakta renarna och försälja dem för ägarnas räkning.

Om ej annat avtalats, är den by till vilken renarna hör skyldig att utge ersättning för kostnaden för renarnas omhändertagande samt återförande eller slakt och försäljning.

71 §⁸ Uppehåller sig renar utanför renskötseområdet eller på mark inom detta område under tid då renskötsel inte får bedrivas där, kan länsstyrelsen på framställning av den som därigenom lider skada eller olägenhet av någon betydelse vid vite förelägga samebyn att föra bort renarna.

Vitesföreläggande enligt första stycket får meddelas endast om samebyn underlåter att inom skälig tid efter anmaning ta hand om renarna. *Lag (1993:36)*.

72 § Är renskötseln inom en samebys betesområde bristfällig, skall länsstyrelsen på begäran av en medlem i byn eller någon annan vars rätt är beroende därav söka träffa överenskommelse med byn om rättelse inom viss tid.

Kan överenskommelse inte träffas eller vidtas inte rättelse, kan länsstyrelsen förordna syssloman att ta hand om renskötseln i byn och förvalta byns övriga ekonomiska angelägenheter.

Sysslomannen har rätt att av byn erhålla arvode som bestäms av länsstyrelsen. *Lag (1990:1490)*.

Renmärken

73 § Ren som föres på bete enligt denna lag skall vara märkt i örönen med renmärke som registrerats för renens ägare, om ej annat följer av 79-82 §.

Om renmärkes utformning meddelas bestämmelser av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Registrerat märke får användas för att märka renar endast vid renskötsel som bedrivs inom den sameby som anges i registreringsbeslut.

74 § Fråga om registrering av renmärke prövas av länsstyrelsen i det län där byns styrelse har sitt säte. Register över renmärken föres hos länsstyrelsen.

Ansökan om registrering av renmärke göres skriftligen. Ansökningshandlingens skall innehålla uppgift om sökandens namn och hemvist och om den sameby där märket skall användas vid renskötsel. Vid ansökningshandlingens skall fogas avbildning av märket.

75 § Renmärke får ej registreras för annan renägare än den som är medlem i den sameby ansökningen avser eller som har rätt att ha skötesrenar där.

Renmärke får registreras för sameby.

Renägare får ej ha mer än ett märke registrerat.

76 § Renmärke av gemensam grundtyp för viss släkt eller släktgren (släktmärke) får ej utan särskilda skäl registreras för någon som ej tillhör släkten eller släktgrenen.

77 § Renmärke får registreras endast om det

1. tydligt skiljer sig från annat giltigt märke som får användas på renar med vilka sökandens renar kan sammanblandas,
2. har en form som såvitt möjligt skyddar mot olovlig ommärkning.

Utän hinder av första stycket 2 får släktmärke registreras med samtycke av sådan innehavare av äldre märke av samma grundtyp som kan ha olägenhet av registreringen.

78 § Den som genom avtal eller på annat sätt förvärvat rätt till annans registrerade renmärke får ej använda märket vid renmärkning förrän det registrerats för hans räkning.

79 § Länsstyrelsen skall avlysa registrerat renmärke

1. om märkeshavaren anmäler att han ej längre ämnar använda märket vid renmärkning,
2. om märket under tio år ej har använts vid renmärkning,
3. om märket efter flyttning av renar till annan sameby ej längre skall användas i någon hos länsstyrelsen registrerad sameby,
4. om märkeshavaren eller hans dödsbo ej längre har rätt att ha renar i sameby.

Avlyses märke efter anmälan enligt första stycket 1, får det behållas på redan märkt ren under tio år från dagen för avlysningen.

80 § Är två eller flera registrerade renmärken helt lika eller så lika att de lätt kan förväxlas eller genom ändring komma att överensstämja med varandra, kan länsstyrelsen på ansökan av sameby eller märkeshavare för vilken likheten medför olägenhet förordna att något eller några av märkena skall avlysas eller ändras.

Avlyses eller ändras märke, får det behållas oförändrat på redan märkt ren under tid som länsstyrelsen bestämmer.

Första och andra styckena äger tillämpning på avlyst märke som får behållas på ren enligt 79 § andra stycket och på avbrottsmärke enligt 81 §. I stället för avlysning skall dock föreskrivas förkortning av märkets giltighetstid.

81 § Byter märkt ren ägare, får ommärkning till den nye ägarens märke ske endast om styrelsen i den sameby där ommärkningen skall äga rum medger det. Lämnas ej sådant medgivande, kan renens märke fördes med avbrott för att skilja renen från andra renar med samma märke. För avbrottsmärkning fordras medgivande av styrelsen för den sameby där renen i fortsättningen skall hållas.

För ommärkning eller avbrottsmärkning av ren som förvärvats på annan grund än bodelning, arv eller testamente fordras dessutom överlåtarens samtycke.

Ommärkning eller avbrottsmärkning får ske endast i närvaro av den som samebyns styrelse utser eller inför två vittnen.

Avbrottsmärke får behållas på ren högst tio år efter det styrelsens medgivande gavs. *Lag (1987:804).*

82 § Dödsbo efter avliden renägare får begagna det renmärke som registrerats för den avlidne.

83 § Renkalv skall märkas med ägarens registrerade märke före utgången av det år då kalven fotts. Märkning får dock ske intill utgången av april nästföljande år, om märkningen ombesörjes av samebyn eller utföres i närvaro av någon som byns styrelse utser eller inför två vittnen.

Även efter utgången av april får märkning ske, om samebyns styrelse medger det.

Om den som märker egna renar anträffar annans renko med omärkt kalv, bör han märka kalven med moderns märke. Är märket avbrottsmärke eller avlyst märke, skall i stället ägarens registrerade märke, om det är känt, åsättas kalven. Den som sålunda märkt annans kalv har rätt till gottgörelse av ägaren.

84 § Anträffas inom samebys betesområde ren som ej blivit märkt inom den i 83 § första stycket andra punkten angivna tiden och märkes ej renen enligt andra stycket i samma paragraf, skall den tagas om hand av samebyn och säljas levande eller slaktas och säljas. Köpeskillingen tillfaller samebyn.

Anträffas inom betesområdet ren med förfalskat, förstört eller okänt märke eller med märke som icke är rätt utformat, skall renen omhändertagas av samebyn för slakt och försäljning. Köpeskillingen tillfaller byn. Den som inom två år från försäljningsdagen styrker sig vara ägare till renen har rätt att av byn utfå ett belopp som motsvarar köpeskillingen med avdrag för kostnaden för renens omhändertagande, slakt och försäljning.

Koncessionsrenskötsel

85 § Den som är same kan få tillstånd (koncession) att driva renskötsel i Norrbottens län nedanför lappmarksgränsen inom område där renskötsel av ålder förekommer under hela året. Koncession innefattar rätt för koncessionshavaren att driva renskötseln även med skötesrenar som tillhör

1. den som äger eller brukar jordbruksfastighet, vilken helt eller delvis är belägen inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas, om han är bosatt på fastigheten eller inom området,

2. den som tidigare har haft koncession inom området, om han är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas och inte har övergått till annat huvudsakligt förvärsarbete,

3. efterlevande make eller efterlevande underårigt barn till koncessionshavare eller till sådan under 2 angiven förutvarande koncessionshavare som vid tidpunkten för dödsfallet ägde skötesrenar, om den efterlevande är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas.

Koncession får lämnas endast om fortsatt renskötsel inom området är till övervägande nytta för orten och endast om den som söker koncession kan antas komma att driva renskötseln på ett ändamålsenligt sätt.

Koncession meddelas för viss tid, högst 10 år. *Lag (1993:36).*

86 § För renskötseln inom koncessionsområde skall finnas sameby. Medlem i sådan sameby är koncessionshavare, dennes make och hemma-

varande barn, annan same som biträder koncessionshavare i renskötseln och som inte har annat huvudsakligt förvärvsarbete samt ägare av skötesrenar inom koncessionsområdet.

Bestämmelserna om sameby och dess förvaltning gäller i tillämpliga delar i fråga om sameby för koncessionsrenskötsel med följande avvikelser:

1. Ägare av skötesrenar anses som renskötande medlem.

2. Koncessionshavare har i frågor som avses i 59 § 2 en röst för varje påbörjat tjugotal renar som enligt gällande renlängd innehas av honom, dock inte för fler renar än som länsstyrelsen enligt 88 § första stycket 3 bestämt för honom. För ägare av skötesrenar är rösträtten begränsad till en röst, oavsett antalet skötesrenar som han innehar.

3. Koncessionshavaren eller, om det finns flera, minst en av dem skall vara ledamot av styrelsen. Koncessionshavare leder renskötseln inom byn och anställer den arbetskraft som kan behövas för renskötseln. *Lag (1993:36)*.

87 § Fråga om koncession prövas av länsstyrelsen. *Lag (1990:1490)*.

88 § I beslut varigenom koncession beviljas skall anges

1. koncessionsområdet,

2. flyttningvägs sträckning,

3. det högsta antal renar som varje koncessionshavare får hålla inom området och det högsta antal skötesrenar som han får ta emot,

4. i vad mån koncessionshavare har rätt att anlägga stängsel, uppföra byggnader och taga virke inom koncessionsområdet,

5. de villkor i övrigt under vilka renskötseln får bedrivas.

För samma hushåll får hos koncessionshavare finnas högst trettio skötesrenar i vinterhjord.

89 §⁹ Bryter en sameby eller koncessionshavare mot villkor som gäller för verksamheten kan länsstyrelsen vid vite förelägga byn eller koncessionshavaren att vidta rättelse. Om en koncessionshavare innehar fler egna renar än vad länsstyrelsen med stöd av 88 § första stycket 3 medgivit honom, eller om en ägare av skötesrenar har fler renar i koncessionshavarens vård än vad som följer av 88 § andra stycket, eller samebyns beslut, får länsstyrelsen vid vite förelägga renägaren att minska renantalet till det tillåtna.

Efter ansökan av samebyn får länsstyrelsen besluta om slakt och försäljning av de övertaliga renarna om renägaren inte efter anmaning själv låter minska renantalet.

Kostnaden för slakten och försäljningen skall tas ut ur köpeskillingen medan återstoden av köpeskillingen tillfaller renarnas ägare.

Har förutsättningarna för koncessionen ändrats, kan länsstyrelsen återkalla koncessionen eller besluta om nya villkor. *Lag (1993:36)*.

⁹ Senaste lydelse 1990: 1490.

Ansvar, skadestånd och besvär m. m.**90 §** Har ren orsakat skada

1. under tiden juni — augusti på åker, äng eller trädgård som är belägen ovanför odlingsgränsen eller på renbetesfjällen eller under tiden maj — september på åker, äng eller trädgård som är belägen inom annat område där renskötsel får bedrivas under hela året,

2. på mark inom renskötselområdet under tid då renskötsel ej får bedrivas där eller

3. på mark utanför renskötselområdet, skall skadan ersättas av sameby inom vars byområde skadan har uppkommit eller som vid tiden för skadans uppkomst haft renar i trakten, om det ej visas att skadan ej orsakats av byns renar.

Åvilar ersättningsskyldighet enligt första stycket flera samebyar, fördelas ansvarigheten lika mellan byarna inbördes. Kan det visas att renar från någon av byarna orsakat skadan, svarar den byn gentemot de övriga för hela skadan.

Har skada orsakats av renar från flera samebyar och kan ej utredas i vilken omfattning varje bys renar har del i skadan, fördelas ansvarigheten mellan byarna inbördes efter antalet renar från varje by som vid tiden för skadans uppkomst fanns i trakten och som ej stod under bevakning.

91 § Ersättning som sameby utgivit enligt 90 § får den kräva åter av den som varit vållande till skadan.

92 § Den rätt till ersättning för att ren blivit dödad eller skadad som enligt vad särskilt är föreskrivet eller enligt allmänna skadeståndsregler kan tillkomma renens ägare skall i fall då ägaren är okänd tillfalla den sameby inom vars betesområde renen befann sig.

93 § När renar befinner sig inom betesområde där renskötsel då är tillåten, skall hund i trakten som ej användes i renskötseln hållas i band eller instängd, om ej länsstyrelsen medger annat. Detsamma gäller när renar flyttas, såvida hundens ägare i förväg underrättats om tiden för flyttningen.

Anträffas hund medan den jagar eller på annat sätt ofredar ren inom område där renskötsel då är tillåten, får hunden, om den ej låter sig upptagas, dödas av den som äger eller vårdar ren.

Den som sålunda dödat hund är skyldig att snarast möjligt anmäla förhållandet till polismyndigheten.

94 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. stänger av fastställd eller annars gällande flyttningssväg för renar eller vidtar åtgärder på eller invid vägen så att dess framkomlighet väsentligt försämrats,

2. skrämmer eller på annat sätt ofredar renar som uppehåller sig på ett område där renskötsel då är tillåten,

3. obehörigen driver bort renar från ett område där renskötsel då är tillåten eller hindrar renar från att beta på ett sådant område,

4. inte följer ett föreläggande eller bryter mot ett förbud som har meddelats med stöd av 65 a §, om inte föreläggandet eller förbudet förenats med vite,

5. bryter mot 73 § tredje stycket,
6. i andra fall än som avses i 81 eller 82 § vid märkning av egna renar använder renmärke som inte är registrerat för honom,
7. utför ommärkning eller avbrottsmärkning i strid mot 81 §,
8. märker renkalvar i strid mot 83 § första eller andra stycket,
9. bryter mot 93 § första eller tredje stycket. *Lag (1993:36)*.

95 § Bryter medlem i sameby uppsåtligen eller av oaksamhet mot 17 - 20 § eller mot föreskrift som meddelats med stöd av 22 § eller lämnar han uppsåtligen eller av oaksamhet oriktig uppgift vid renräkning eller vid upprättande av renlängd dömes till böter, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

96 § Samebys styrelse är skyldig att i den omfattning som behövs låta samla ihop renar som hör till byn eller skilja ut ren från dessa, om polismyndighet eller kronofogdemyndighet begär det.

Fullgör ej styrelsen sådan skyldighet, kan myndigheten låta verkställa åtgärden på samebyns bekostnad.

97 § Anser medlem i sameby att beslut som fattats av bystämma, av styrelsen enligt 42 § eller av syssloman enligt 43 eller 72 § ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller annan författning eller mot samebyns stadgar eller kränker hans enskilda rätt, får han föra talan mot beslutet hos länsstyrelsen genom besvär.

Besvärshandlingen skall ha inkommit till länsstyrelsen inom två månader från beslutets dag. I fråga om besvär mot styrelsens eller sysslomans beslut räknas dock besvärstiden från den dag då medlemmen fick del av beslutet.

Beslut varigenom bystämmas beslut ändrats eller upphävts gäller även för medlem som ej fört talan mot beslutet.

98 § *har upphävts genom lag (1990:1490).*

99 §¹⁰ Länsstyrelsens beslut enligt 1, 12, 17, 21, 39, 43, 50, 62, 65 a och 71 §§, 72 § andra och tredje styckena samt 74, 79, 80, 93 och 97 §§ denna lag får överklagas hos kammarrätten. Länsstyrelsens beslut att bevilja registrering av renmärken får dock inte överklagas.

Länsstyrelsens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos Statens jordbruksverk.

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos regeringen. Verkets beslut i en överklagad fråga som avser upplåtelse av rätt till jakt efter älg får dock överklagas endast av sameby. *Lag (1993:36)*.

100 § Angår ett beslut som länsstyrelse eller Jordbruksverket meddelar enligt denna lag så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan tillställas var och en av dem, skall beslutet sändas till samebyns styrelse, som skall hålla det tillgängligt för medlemmarna.

Meddelande om detta skall tas in i ortstidning.

¹⁰ Senaste lydelse 1991:387.

Tiden för överklagande skall räknas från den dag då kungörandet har skett. *Lag (1991:387)*.

101 § Beslut som avses i 97 och 98 §§ samt 99 § första stycket länder till efterrättelse utan hinder av att talan däremot föres, om ej besvärsmyndigheten förordnar annat.

102 § Länsstyrelsens åligganden enligt denna lag fullgörs såvitt avser Västerorrlands län av Länsstyrelsen i Västerbottens län och såvitt avser Kopparbergs och Gävleborgs län av Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Skall ett byområde omfatta mark inom mer än ett av Norrbottens, Västerbottens eller Jämtlands län, görs indelning enligt 7 § av länsstyrelsen i det län inom vilket huvuddelen skall ligga. *Lag (1990:1490)*.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag¹¹ träder i kraft den 1 juli 1971, då lagen (1928:309) om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige och lagen (1960:144) om renmärken skall upphöra att gälla.

2. Vad i lag eller annan författning betecknas som områden som blivit anvisade till lapparnas uteslutande begagnande skall i stället avse sådan kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition och renbetesfjällen.

1. Denna lag¹² träder i kraft den 1 juli 1993.

2. Äldre bestämmelser om renskötselrätt gäller fortfarande i fråga om äktenskap som ingåtts före lagens ikraftträdande.

3. Äldre bestämmelser tillämpas i fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

KARL ERIK OLSSON

Hans Petterson
(Jordbruksdepartementet)

¹¹ 1971:437.

¹² 1993:36.